

HOMMAGE À HERDIS

av Ole Rikard Høisæther, MAG.ART.

Herdis Maria Siegert setter uventet hommage-begrepet inn i en ny kontekst i sitt prosjekt. Den tilsynelatende forenklingen som ligger i å bruke bare ordet HOMMAGE er snarere en villet tilsløring av en ordinær bruk. Denne ville ha innbefattet hva man faktisk ønsker å gi sin hyllest eller heder til, noe som også forklarer ordets bærende betydning. En sammenligning kan være å si GRATULERER MED... uten å si med hva. Det blir hengende i luften, som det lille hvilepunktet som oppstår når vi puster mellom ut- og innånding. Utfordringen til betrakteren blir da å forstå prosjektets tittel blant annet gjennom Siegerts verk og hennes tilnærming til disse. Tittelen HOMMAGE blir dermed en del av kunstnerens formidlingsprosjekt, og tittelen blir meningsbærende for forståelsen av hennes idéer, arbeidsmåte og kunstneriske målsetting .

Hommage-begrepet er ikke nytt i kunsthistorisk sammenheng, selv om dets opprinnelse ligger langt fra hva som har med kunst å gjøre. Allerede tidlig i middelalderen var begrepet i bruk for å beskrive en festlig anledning, en hyllestseremoni knyttet til forholdet mellom lensherrer som eide jordveien og deres vasaller som gjennom muntlige kontrakter forpaktet jorden. Selv i føydalsamfunnets Europa var vasallene å betrakte som frie menn sammenlignet med andre som befant seg lenger ned på samfunnets rangstige. Noen av dem var også riddere. Derfor var de avtaler som ble inngått, oppgjort mellom frie menn og med håndslag mer enn i skriftlige versjoner. Med jevne og ujevne mellomrom møttes man derfor for å bekrefte de gjeldende avtaler eller inngå nye. Etter hvert deltok også kirkens menn i hommage-festlighetene, slik at eventuelle senere stridigheter om avtalenes innhold kunne løses gjennom deres vitnemål. Den etymologiske opprinnelse til ordet ligger i at det var menn som inngikk disse vasall-kontraktene, ”homme” på fransk, derav hommage. Menn hyllet hverandre for lydighet og tjenerskap på den ene siden og takknemlighet for å få forpakte fra lensherren på den andre.

Nøyaktig når vi får en mer overført bruk og betydning av ordet hommage vites ikke, men

allerede på 1700-tallet ser vi det brukt som en hyllest i forskjellige sammenheng;

”Hommage à..” den eller den, og da alltid i betydningen personer.

Brukt som en del av et kunstverk ser vi hommage- eller hyllestfunksjonen i økende grad brukt i de siste tre århundrer. Den kan være en hyllest til soldater som henrettes (Goya), samfunnskritisk solidaritet med folk på samfunnets skyggeside (Christian Krohg) eller tatt helt ut i agitatorisk funksjon som i de politiske bildene til Henrik Sørensen og Reidar Aulie.

Innenfor andre kunstuttrykk enn billedkunsten vil nok mange for eksempel se Woody Allens film ”Manhattan”, som en utpreget hommage til New York, mens Beatles’ album ”Abby Road” var en hyllest til deres platestudio.

At Torun Lians roman fra 1994 og film ved samme navn fra 1998, ”Bare skyer beveger stjernene”, er en hommage til den sønn som hun selv så tragisk mistet, er nok et eksempel. Det er mange.

Det må likevel sondres mellom en hommage og den litt fattigere ”dedikasjon”. Man kan gjerne dedikere en bok eller et kunstverk til noen, men dette innbefatter ikke den samme hyllest og ære som i en hommage. Begrepet er ikke så ofte brukt i norsk kontekst som i andre land, noe som sannsynligvis skyldes dets franske opprinnelse og betydning. Selv var jeg utgiver av og skrev forordet i en hyllestbok til gallerist Haaken A. Christensens 70-årsdag i 1994 under tittelen ”Hommage à Haaken”. I 1988 ble likeledes en 20-års jubileumsbok og utstilling på Henie Onstad Kunstsenter i takknemlighet og hyllest til den fransk-norske kunstakse kalt ”Hommage à la France”. Jeg husker ennå godt møtet hvor den lysende idé ble født med daværende direktør Ole Henrik Moe som fødselshjelper. Når jeg har kalt dette bidraget til prosjektet ”Hommage à Herdis”, er det ikke fordi det passet så godt til oppgaven, men fordi hun faktisk fortjener det.

Fotokunstneren Herdis Maria Siegert har med sitt hommage-prosjekt på mange måter oppsummert et livsverk og et kunstnerskap midt i livet. Hennes HOMMAGE går ikke til kunsten, kunstnere eller for all del; den går ikke til henne selv. Nei, Herdis’ kunst er i dette perspektiv hennes verktøy for at hun på beste og mest presise måte skal kunne gi sin

hyllest til selve skaperverket; Hommage à Dieu, à l'Univers. I møtet med Guds natur trer hun inn i en interaktiv formidlerrolle som ikke levner betrakteren muligheten av å forbli uberørt. Hennes møte betinger kontakt med det som foreviges. Hun går ikke videre med sitt arbeid uten at dialogen er opprettet. Og vi snakker om reell kontakt mellom det tradisjonelle objekt og subjektet som i prosessen ender med å bli to subjekter.

I naturen ser Herdis ting ikke andre ser. Fordi hun møter den slik de færreste gjør, med en sjeldent genuin ydmykhet, en naturlig respekt, men også med barnlig undring. Det er ikke rart at hun også får svar fra naturen med en slik innstilling. En buddistmunk med et underlig hodeskrud er resultatet av dialogen med en orkidé. De organiske formene i isskurte fjell kontrastert av gresstuster og andre vekster gir et vekselspill som bringer tankene til rene menneskelige former, hud og hår. Svabergene blir til rygger og lår, og vannspeilinger blir til uendeligheter. Bølger som brytes mot hverandre fra forskjellige kanter gir tredimensjonale virkninger som visker ut begreper om tid og rom.

Alltid lavmælt, alltid forsiktig i anslaget nærmer kunstneren seg sitt forehavende. Det er nesten så man kan høre henne hviske til sitt utvalgte motiv; - er det ok at vi samarbeider om dette?

Sanden svarer ved å gi stadig nye formasjoner for hvert bølgeslag. Munken inne i orkidéen nikker forsiktig.

I samspillet oppstår metamorfosen, noe forandres fra å være det det er til å bli noe mer.

Skjønnheten forsterkes gjennom kunstnerens blikk før den festes til fotopapiret.

Dette er Herdis Maria Siegerts HOMMAGE, den går fra henne til det skapte i respekt, men også med krav om at denne respekten skal deles av alle.